

НАРОДНЕ МИСТЕЦТВО

УКРАЇНА

● кераміка

● декоративний розпис

● різьблення на дереві

НАРОДНЕ

МИСТЕЦТВО

● вишивки

● килими

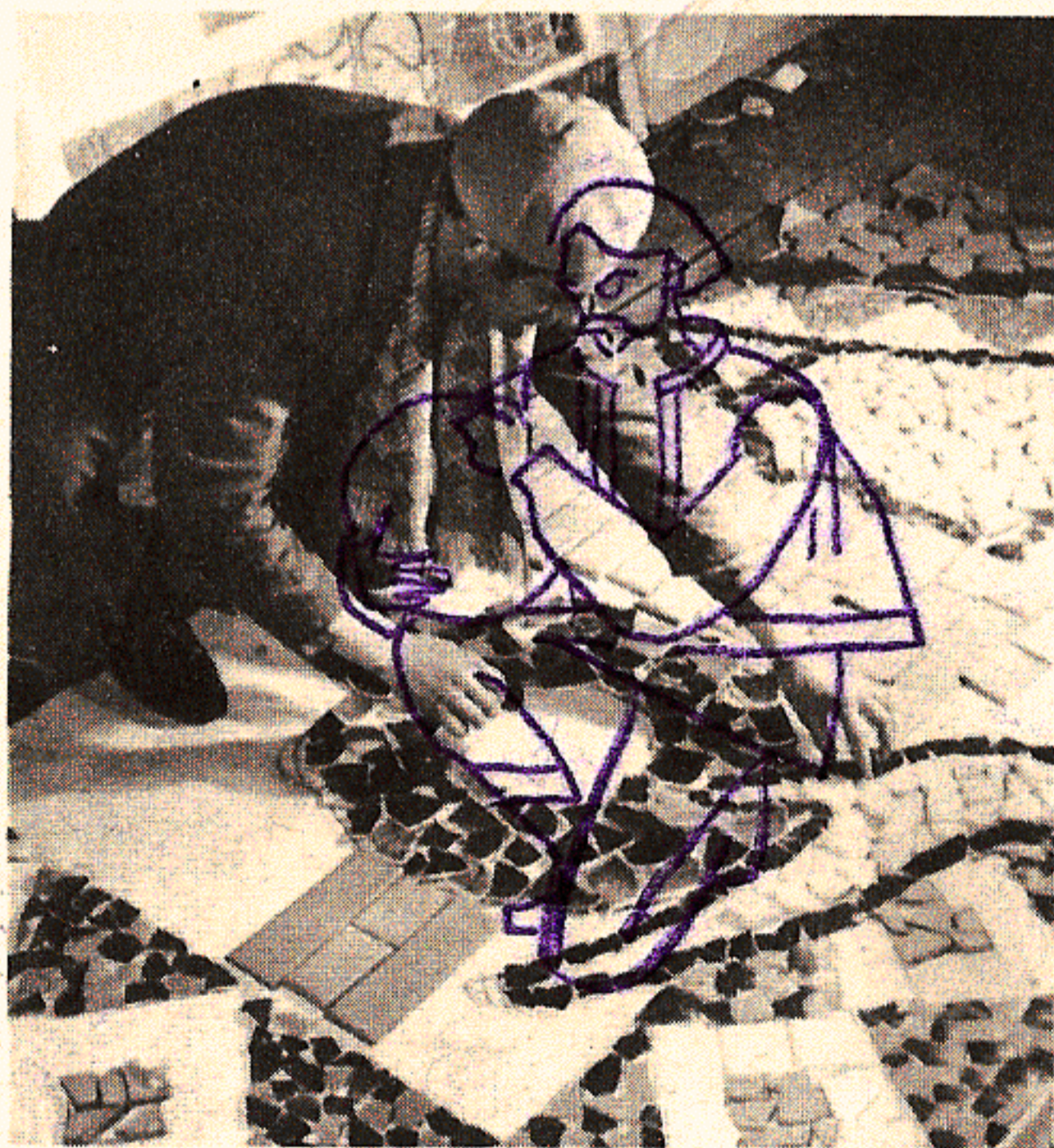
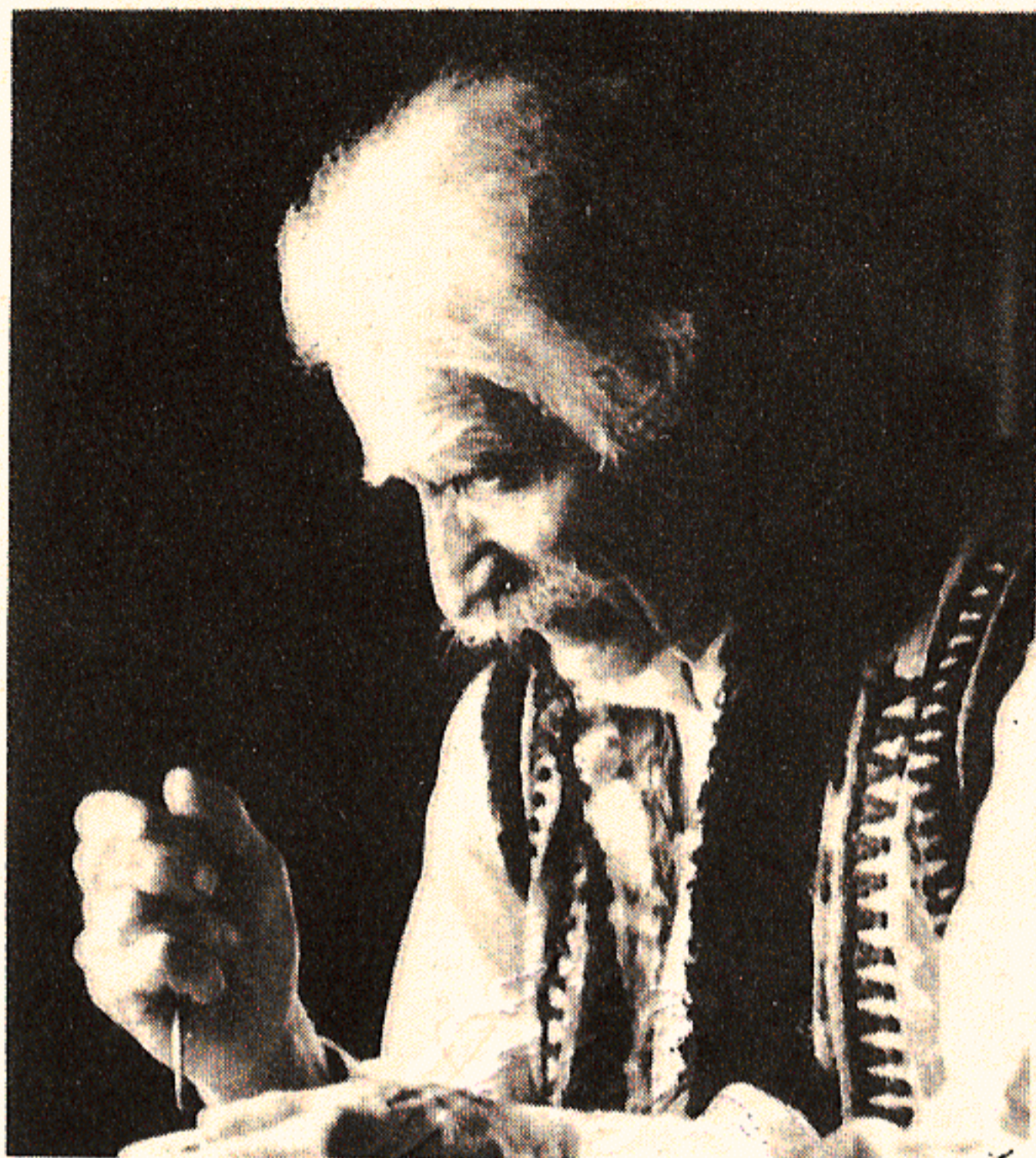
● тканини

● гутне скло

● художнє скло

● художній метал

Словнені народного гумору гончарні іграшки, яскраві, немов насичені сонцем, барви розписів стін та меблів, тонкі орнаменти рушників і сорочок, наче ювелірне плетиво різьблених дерев'яних шкатулок!.. Хто не знає цих і багатьох інших творів народних майстрів, хто лишиться байдужим, оглядаючи ці самобутні красиві речі й вироби, які вражають невичерпною вигадливістю, глибоким оптимізмом, всеперемагаючою щирістю!

Така сила впливу не є випадковою. Народне мистецтво віками набувало досконалості, закінчених форм, виробляючи самобутній стиль, бездоганний своєю внутрішньою завершеністю. Воно органічно увійшло в життя народу, зв'язане з його кожноденним побутом — всякий художньо оздоблений виріб є передусім практично необхідною річчю. Разом з тим усі ці твори глибоко і яскраво відбивають звички, смаки й уподобання народу.

Щоб переконатись у цьому, перекиньтесь думкою в українські села і міста минулих часів, огляньмо твори народних майстрів-сучасників — власне, пориньмо в атмосферу, так би мовити, «творчості для себе» — танців, ігор, барвистих свят. Куди б ми не пішли, скрізь помітимо тісний зв'язок між самими людьми з їх мріями, образним мисленням, смаками і, з другого боку, — орнаментальними предметами, що їх оточують. Декор цих предметів — якою б технікою він не був виконаний, — можна порівняти з алгеброю життя людей, своєрідним, умовним відображенням їхніх легенд, роздумів,

сити життя, побут настільки невід'ємне від народного буття, що без цього не можна уявити душу народну, її чарівність і глибину. Яким би реалістичним чи умовним, строгим чи гумористичним не був цей декор, він завжди позначений відвертістю, щирістю почуття, вкладеного в нього творцем. За всім цим вчувається могутня і щира творча уява народних мас, віра в добро, в щасливе майбуття, глибока мистецька схвильованість.

У минулому українське народне мистецтво було здебільшого селянським і охоплювало переважно сферу речей селянського побуту, меблі, одяг, зброю, сільськогосподарський реманент. При створенні цих речей вимоги практичної доцільності й зручності міцно поєднувалися з вимогами краси, із смаками народу. Вироби виготовлялися виключно з місцевої сировини: глини, шерсті, конопель, льону, шкіри і таких матеріалів, як дерево, кістка, метал, солома. Залежно від рівня розвитку продуктивних сил місцевості, виробництво мало різноманітні організаційні форми. За панування натурального господарства і майже до кінця XIX століття речі виготовляли примітивно, без спеціального обладнання самі споживачі (наприклад, виготовлення пряжі й полотна, фарбування пряжі, вишивання, дрібні вироби з дерева і т. п.).

Складні ж речі, що потребували професійних навиків і спеціального устаткування (наприклад, вироби гончарства, ткацт-

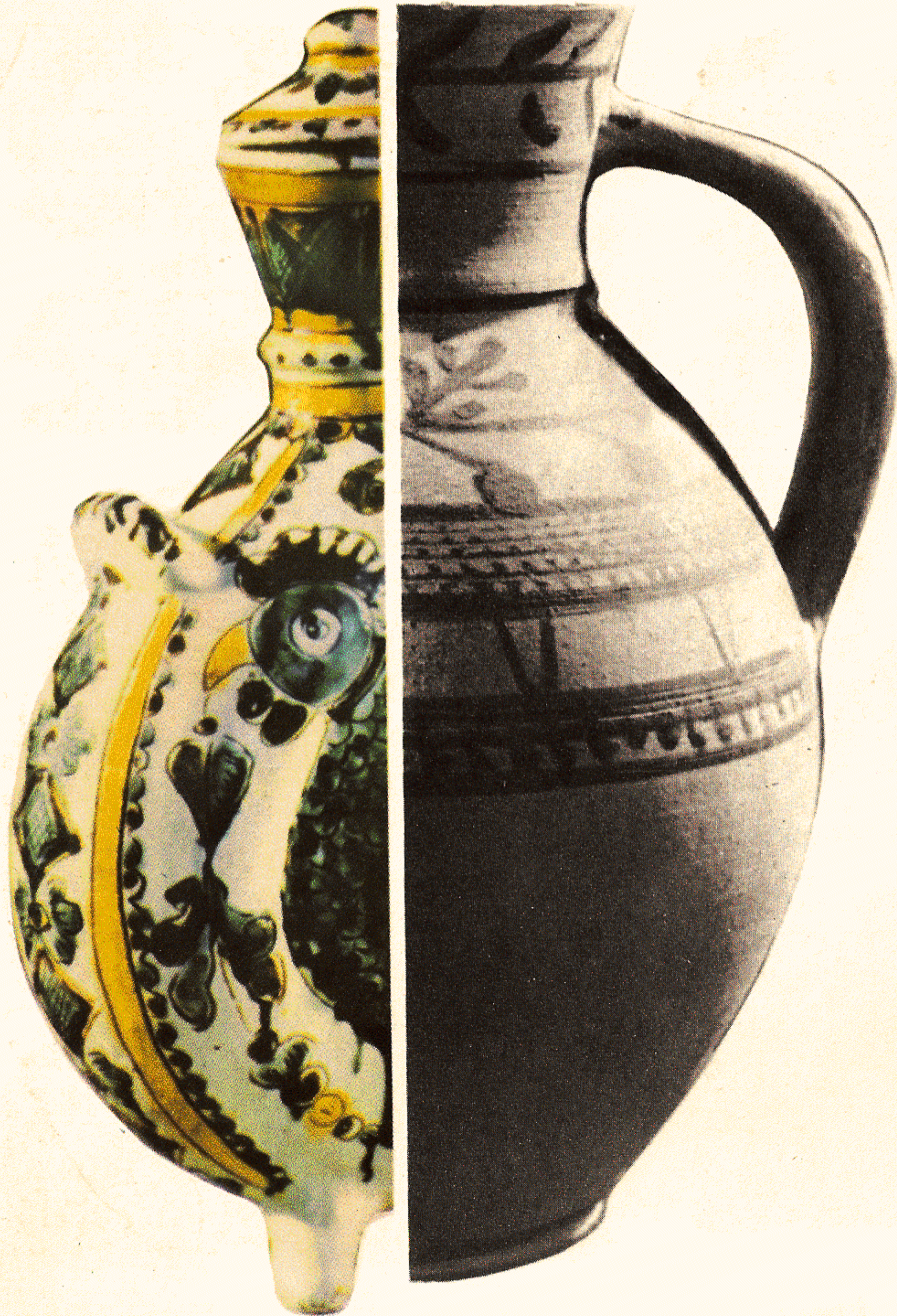
Інтер'єр Державного музею українського народного мистецтва в Києві.

ва, вироби з шкіри, металу, дерева), створювались ремісниками. В обох випадках це було типове ручне виробництво, яке несло на собі відбиток неповторної творчої індивідуальності майстра. Тут не могло бути і ніколи не було точних повторів, штампа; в кожному випадку майстер діяв вільно, за своїм розсудом і художньою вдачею. Всі речі, навіть однотипні, скажімо миски, могли мати однаковий розмір і споріднені форми, але їхні деталі і, особливо, орнаменти і співвідношення кольорів мали безліч варіантів. У цьому полягає їхня велика художня вартість, цим, власне, і відрізняються речі, виготовлені ручним способом, від уніфікованих речей промислового виробництва.

Одним з найпоширеніших засобів художньої мови поряд з формою виробу та фактурою матеріалу є орнамент, що має велику кількість видів і форм. Навіть відомі в народному мистецтві минулих часів зразки образотворчого мистецтва — живопису чи скульптури — теж мали пов'язану з орнаментом декоративність. Композиція орнаменту, його розташування, масштаб і барвистість завжди органічно пов'язуються з формою виробу і матеріалом, з якого він зроблений. Орнамент ніколи не є самоціллю, він не заважає користуванню виробом і не послаблює його міцності, а підкреслює його форму і призначення.

Азбука орнаментального письма в українському народному мистецтві нескладна, вона обмежена невеликою кількістю вихідних мотивів. Але один і той же мотив у різних матеріалах — наприклад, у глині, дереві, тканині — набуває специфічного пластичного чи живописного звучання; таким чином створюється багатство декоративної палітри. Це і зигзаг, і хвиляста лінія або сосонка, виконані різьбленням на дереві, вишиванням чи різком на гончарній мисці або на писанці в різноманітних варіантах і поєднаннях.

Види і форми орнаменту — результат великого творчого досвіду, набутого народом на всіх етапах духовного розвитку. Щось зайве, нецікаве не витримувало випробування часу і відкидалося або забувалося, тому твори народних майстрів позначені такою цільністю, художньою досконалістю.

* * *

Українське народне декоративне мистецтво в кожен історичну епоху мало певні досить відчутні особливості. У його розвитку, як і в розвитку української культури в цілому, в дожовтневу добу можна виділити кілька періодів. У декоративному мистецтві давньої Русі казково-билинні й так звані «поганські» сюжети й образи, взяті з старих народних переказів, переплітались з

Різноманітний за фактурою і кольором керамічний посуд (Івано-Франківська і Київська області).

Свічник. Так розписують керамічні вироби гуцульські майстри.

З керамічних виробів легко утворити декоративні композиції.

Майолікова композиція «Троїста музика». Михайло Кікоть.

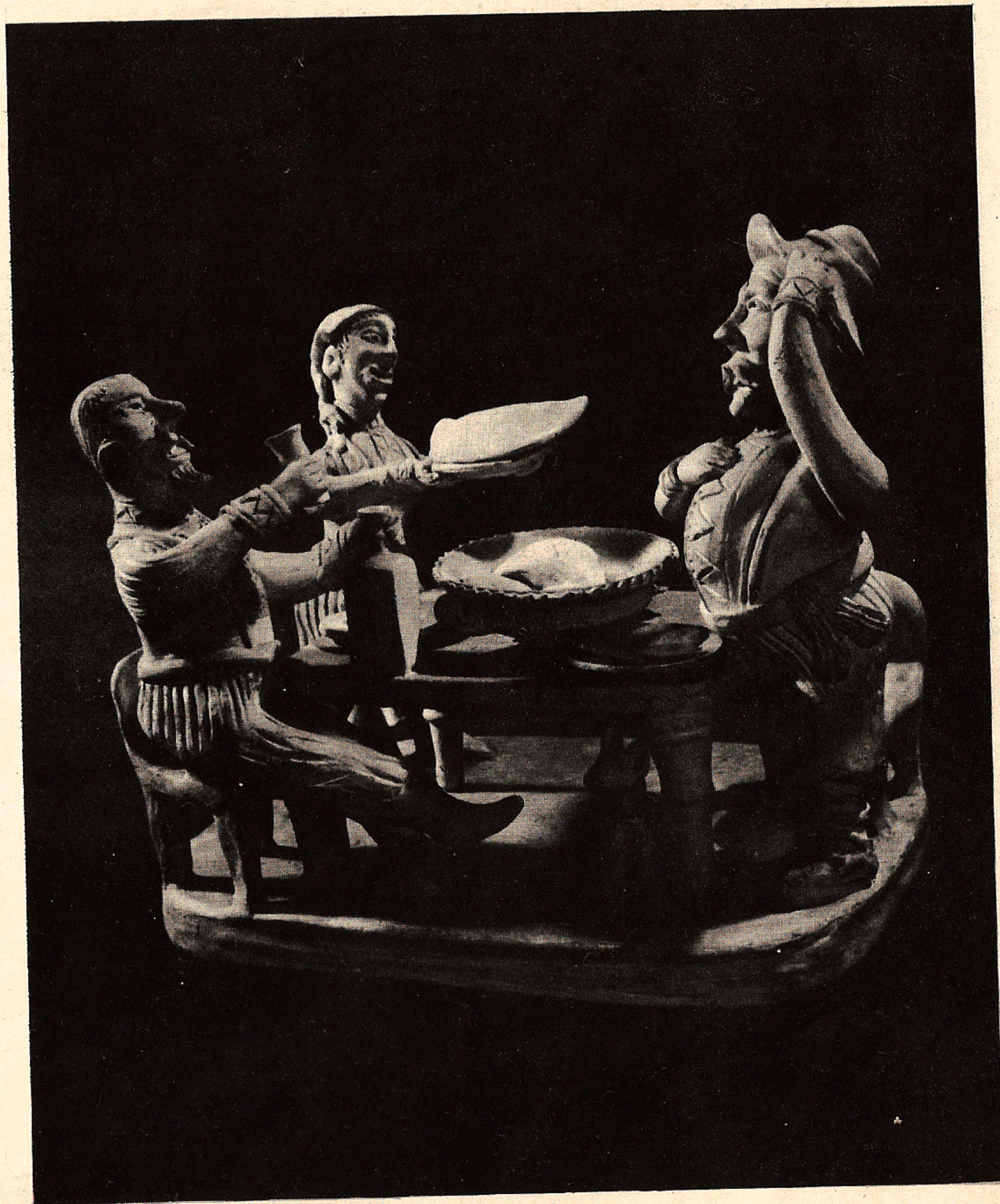
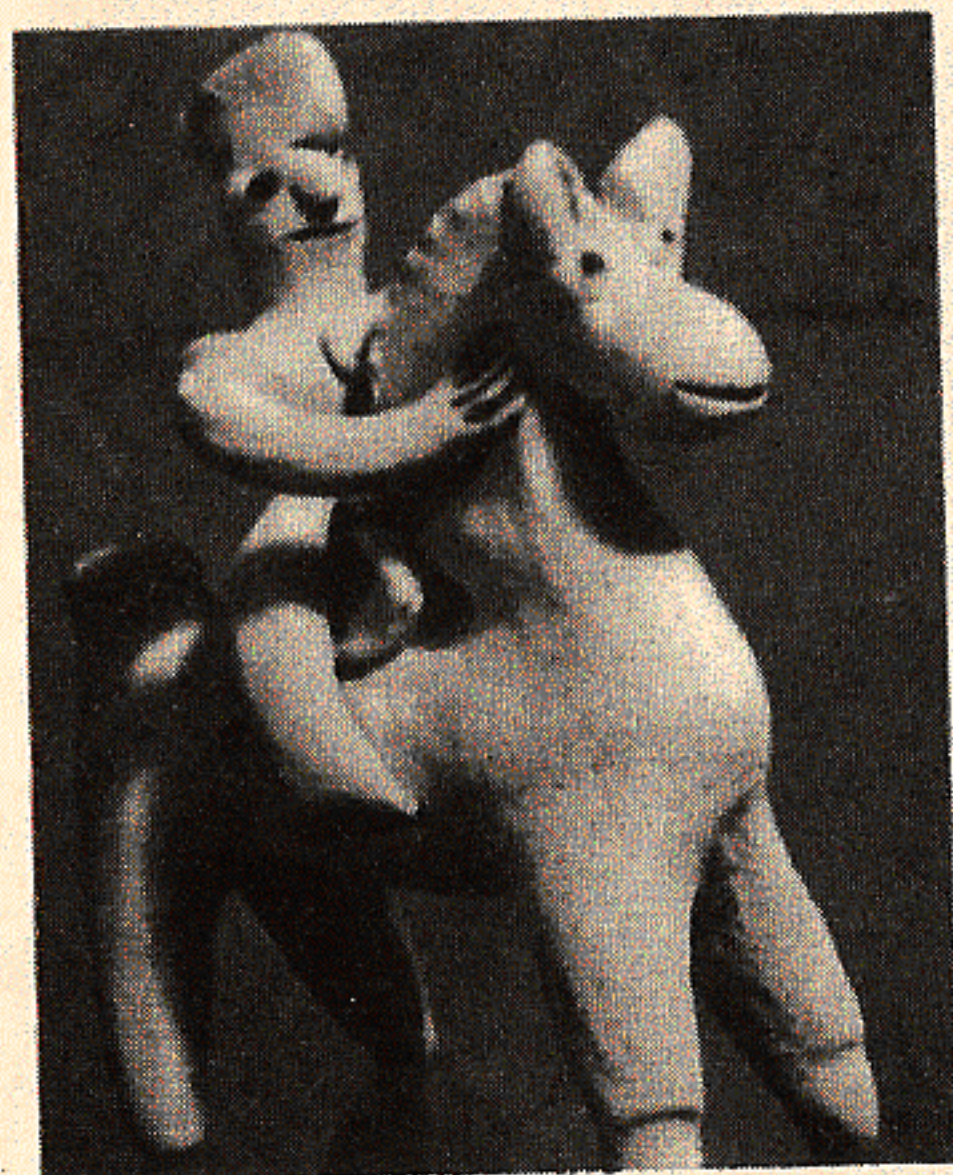
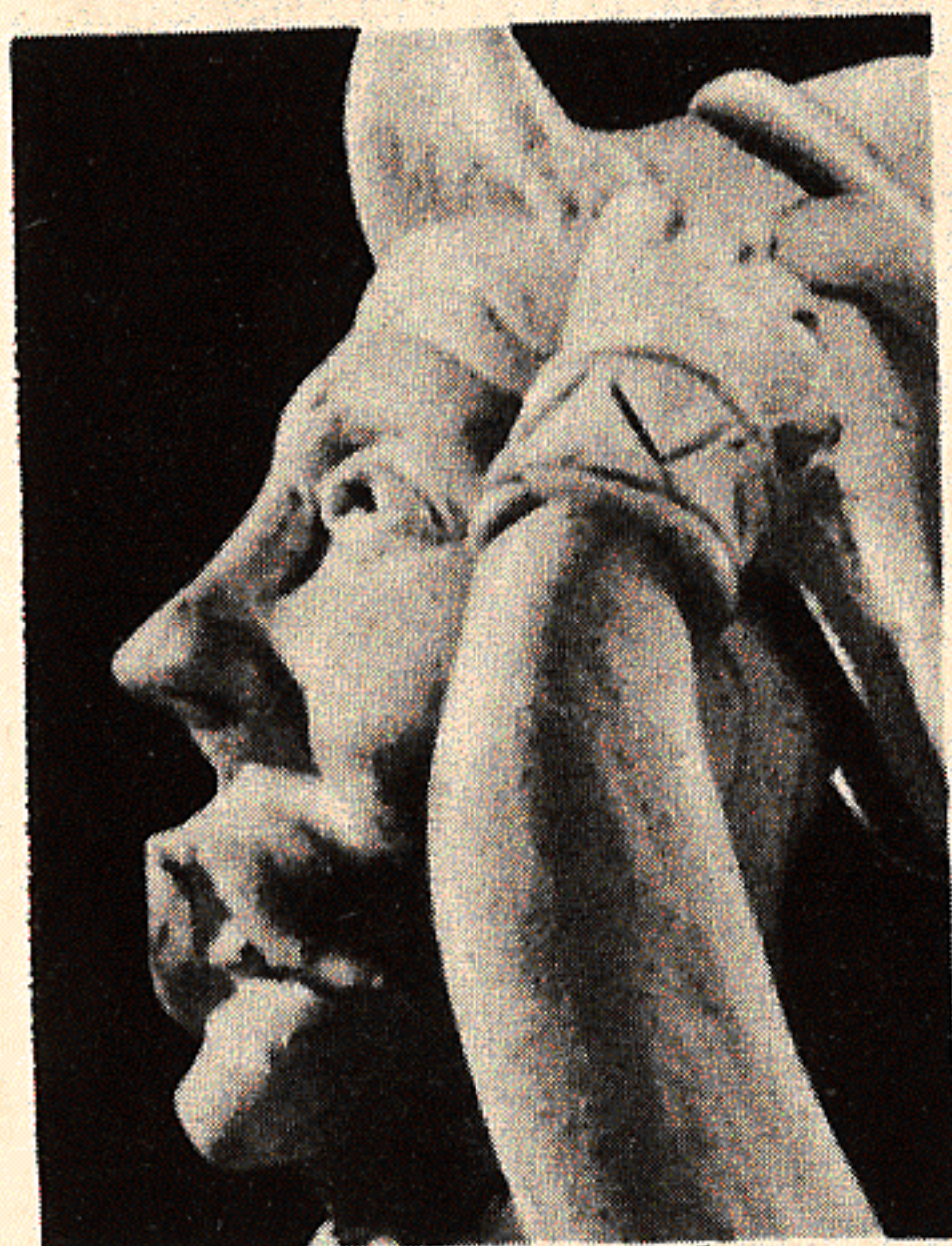
тематикою християнства. Це можна спостерігати в орнаментах тих часів — рослинному, звіриному, плетінці й інших. Декоративне мистецтво давньої Русі було вихідним у розвитку народного мистецтва російського, українського і білоруського.

Народне мистецтво XIV—XVI століть — період формування української народності — свідчить про те, що в ці часи древньоруські традиції, особливо в гончарстві, були ще досить стійкими, хоч подекуди, зокрема в орнаментах, наявний схематизм. В цей час особливо були поширені форми геометричного орнаменту із стриманим колоритом (сірий гончарний посуд, кахлі з геометричним орнаментом, плоске різьблення на дереві й камені і т. ін.), із площинним трактуванням рослин і зображень людини. З середини XVI ст. в орнаментах стають помітними глибокі зміни в напрямку більш виразної пластики та соковитості барв.

XVII століття — період визвольної боротьби українського народу проти шляхетсько-католицької агресії, за возз'єднання України з Росією.

Цей виняткової ваги знаменний політичний акт, який відбувся 1654 року, став поворотним пунктом в історії українського народу, в розвитку економіки і культури братніх народів. Створюються можливості для взаємозбагачення культур, виникає глибокий інтерес до гуманістичної культури і мистецтва.

Іграшки з кераміки. Композиція «Дем'янова юшка». 1936 р. В н и з у — свищик. Іван Гончар.

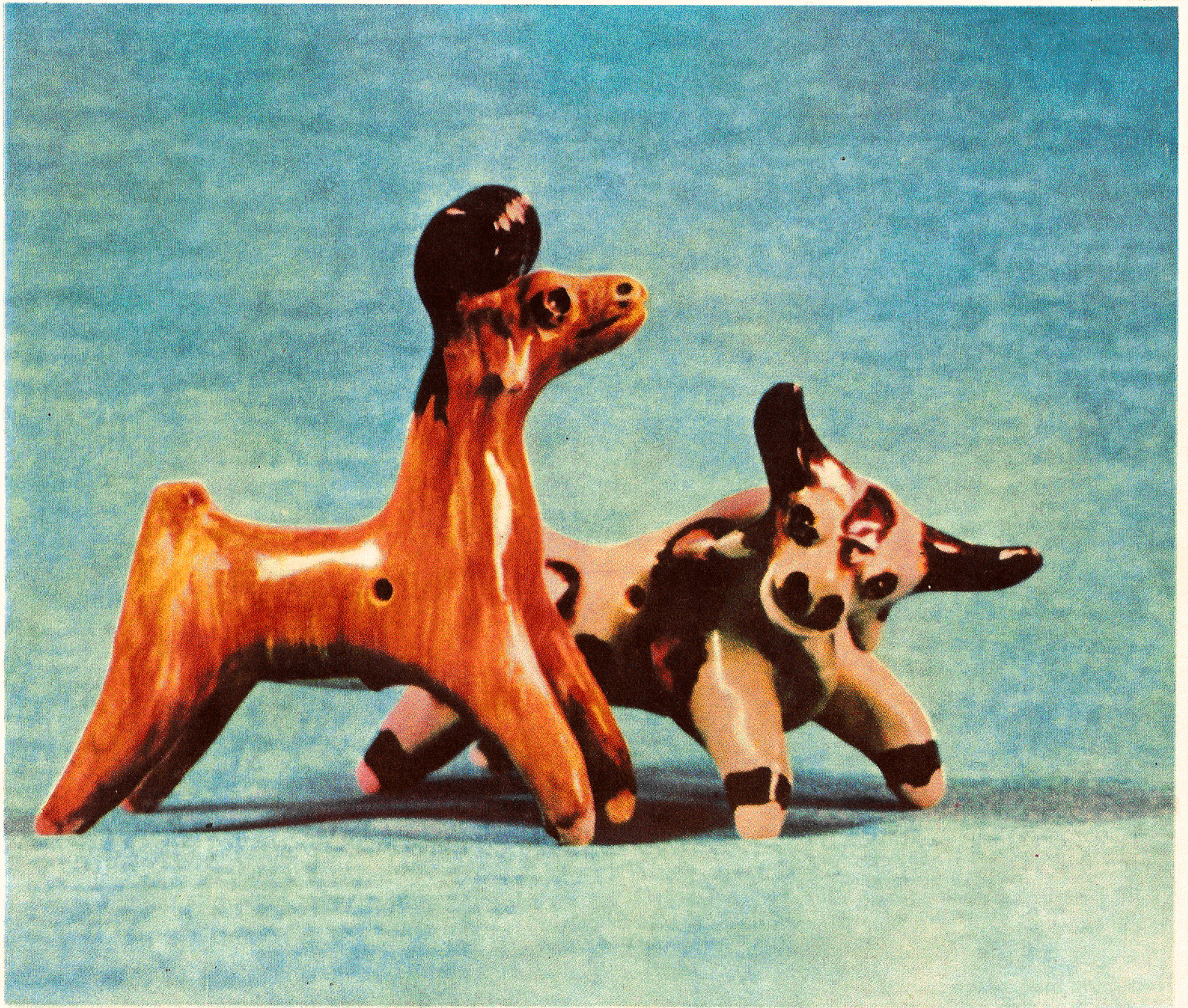

Композиція «Гончар і мавпа». Іван Гончар.

Керамічна композиція «На ярмарок». Михайло Кікоть.

Іграшки з кераміки. Заслужений майстер народної творчості УРСР Омелян Железняк.

Керамічний медальйон. Заслужений майстер народної творчості УРСР Омелян Железняк.

Баранець з майоліки. Заслужений майстер народної творчості УРСР Дмитро Головка.

Набір скляного посуду.

Кахляна піч на Гуцульщині. З акварелі худ. Ю. Химича.

Гуцульські кахлі з сюжетами на побутові теми. Олекса Бахметюк.

Для декоративного мистецтва цей період характерний дальшим збагаченням форм і виражальних засобів. Значно поширюється різьблення на дереві в архітектурі, інтер'єрах, на побутових речах, причому різьблений орнамент набирає надзвичайно високої пластичності. У побуті поширюються яскраві килими і коци з багатими орнаментами. Виготовляється зброя — вогнепальна, шаблі, натруски з оригінальною оздобою, розписаний і гравірований металевий і дерев'яний посуд, гутне скло. Народне мистецтво в цей час переживає велике піднесення, воно живить той ґрунт, на якому розвивається професійне декоративне мистецтво.

Орнаменти характеризуються багатством пластики і яскравістю фарб, вони збагачуються новими мотивами, серед яких зустрічаються і класичні. Ці зміни відбувались особливо інтенсивно на українських землях, возз'єднаних з Росією (Наддніпрянина, Чернігівщина, Слобожанщина).

Розвиток капіталістичних відносин на Україні в XIX і на початку XX століття, фабрично-заводське виготовлення багатьох речей вжитку поступово призводять до занепаду окремих галузей народного мистецтва, насамперед таких, як виробництво дерев'яного посуду, тканин, одягу і кахлів у районах, близьких до промислових і торговельних центрів. З другого боку, із виникненням економічних зв'язків різних областей і зв'язків зовнішніх, а також із розвитком місцевого професійного декоративного мистец-

Гуцульська керамічна тарілка. XIX ст.

Керамічна плитка.

Керамічна баклага. Київщина. XIX ст.

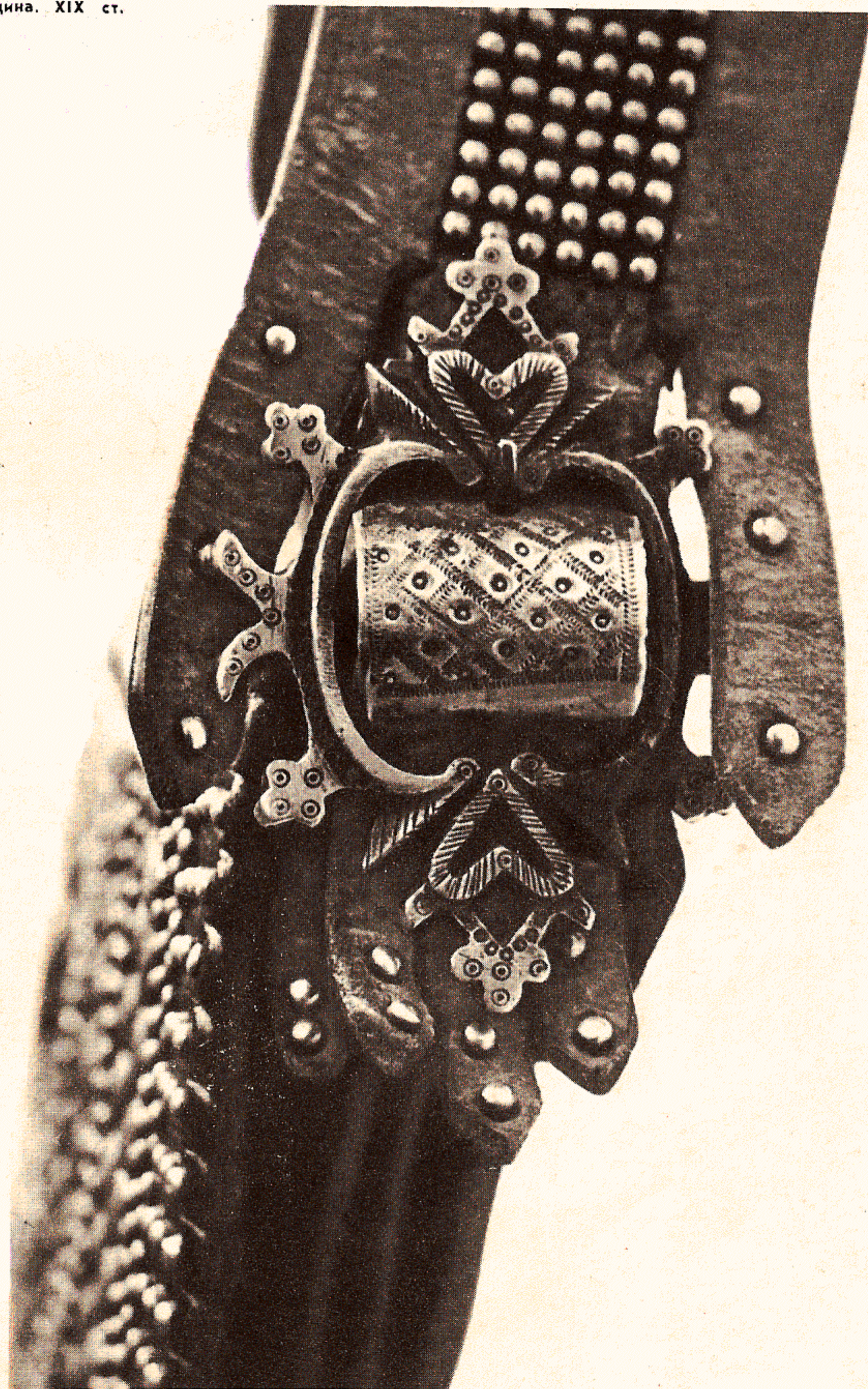
Чепрага (пряжка). Гуцульщина. XIX ст.

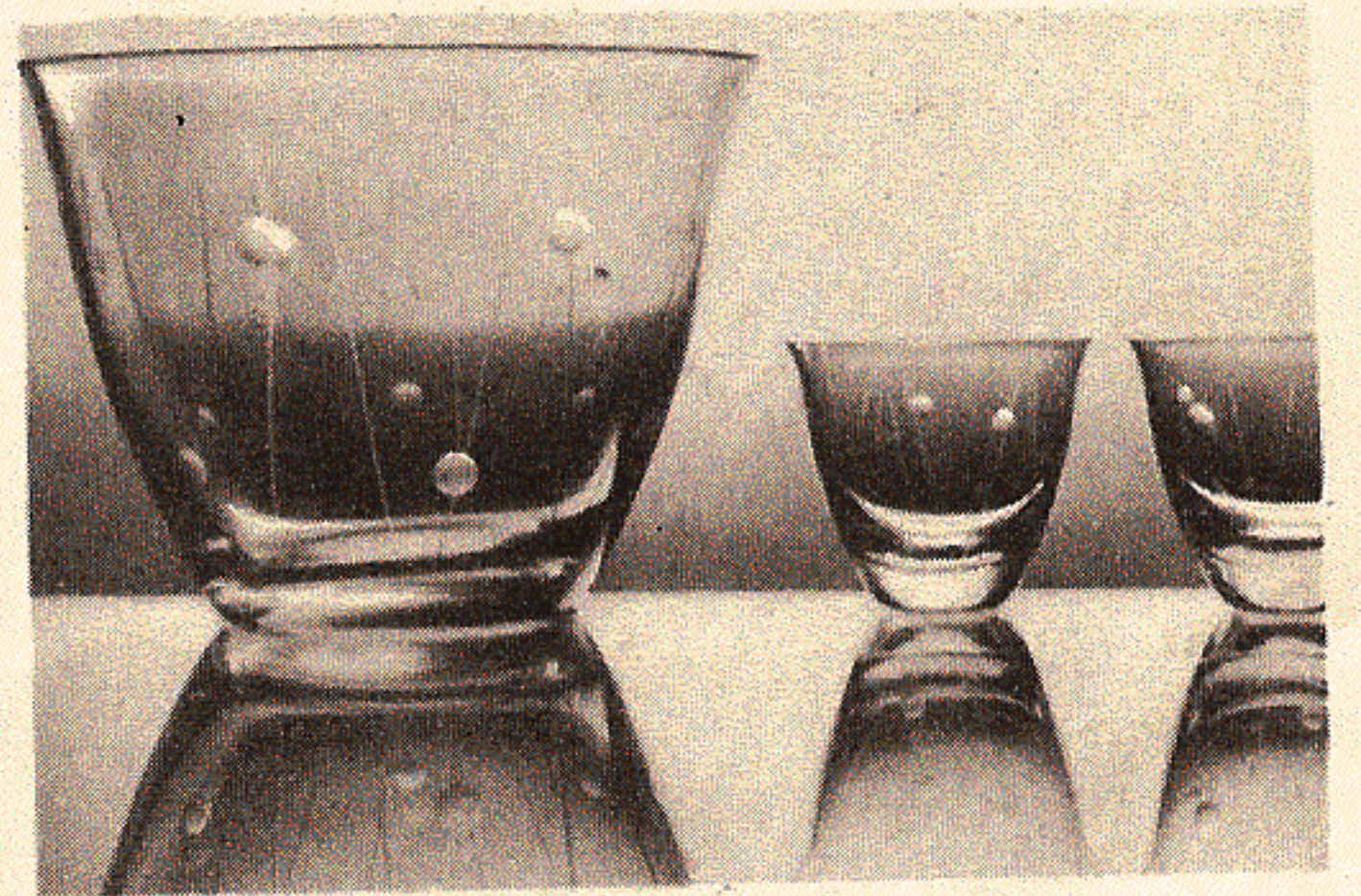

Жіноча шкіряна сумка.

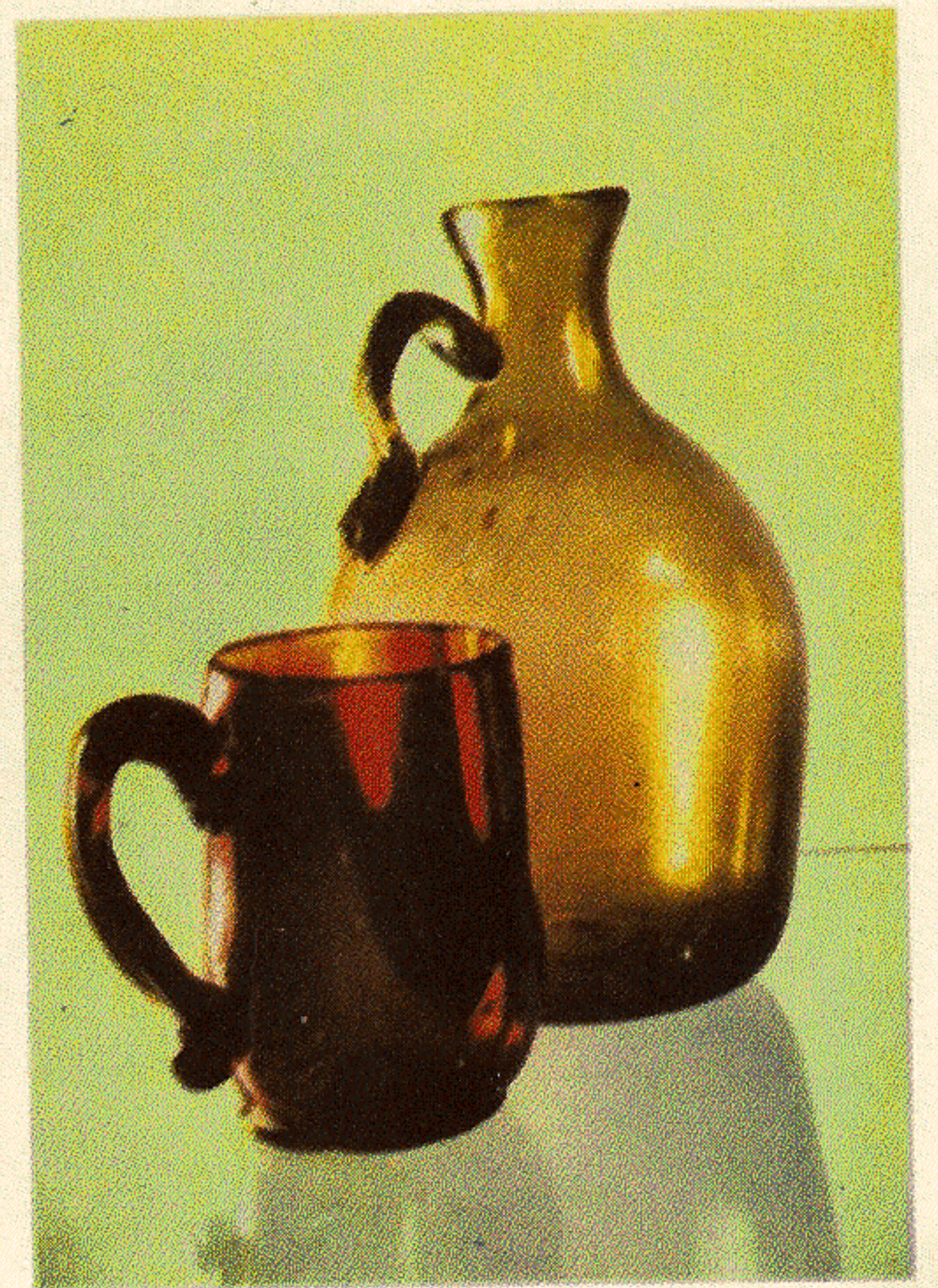
Шкіряна тобівка з металевими прикрасами. Гуцульщина. XIX ст.

Штоф з гутного скла. XVIII ст.

Фрагмент розписів на гутному склі, XVIII ст.

тва, розширюється арсенал технічних прийомів, мають місце зовнішні художні впливи.

Поодинокі зусилля земських організацій і окремих художників та меценатів були неспроможні допомогти народному мистецтву: народні майстри не могли конкурувати з потужним капіталістичним виробництвом.

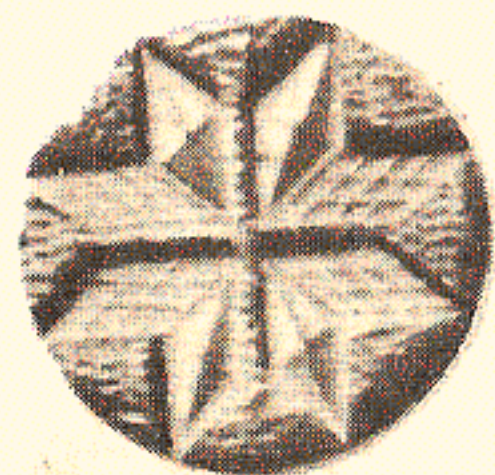
* * *

Велика Жовтнева соціалістична революція відкрила епоху загального революційного оновлення світу. Здійснилися мрії українського трударя. Народ розправив плечі, вперше за свою історію діставши змогу вільно жити, працювати і творити. Радянська влада назавжди покінчила з безпросвітними злиднями, виснажливою боротьбою за шматок хліба. Достаток, міцний колгоспний добробут прийшли в селянську оселю — звільнилися скуті раніше творчі сили народу, з'явився і родючий ґрунт для його мистецтва.

У різноманітних проявах відбилися нові риси, народжені новим змістом життя народу, духовним його розквітом. Труд народних майстрів значно полегшився, бо процеси підготовки сировини, обробки матеріалів і виконання деяких елементів оздобу було механізовано, відбулися зміни і в організації праці народних майстрів.

Найголовнішим у долі народного мистецтва після Жовтня є те, що піклування про нього, про збереження його оригі-

нальної художньої мови, творчої індивідуальності майстрів, їх постійного зростання стало турботою Комуністичної партії і Радянської держави.

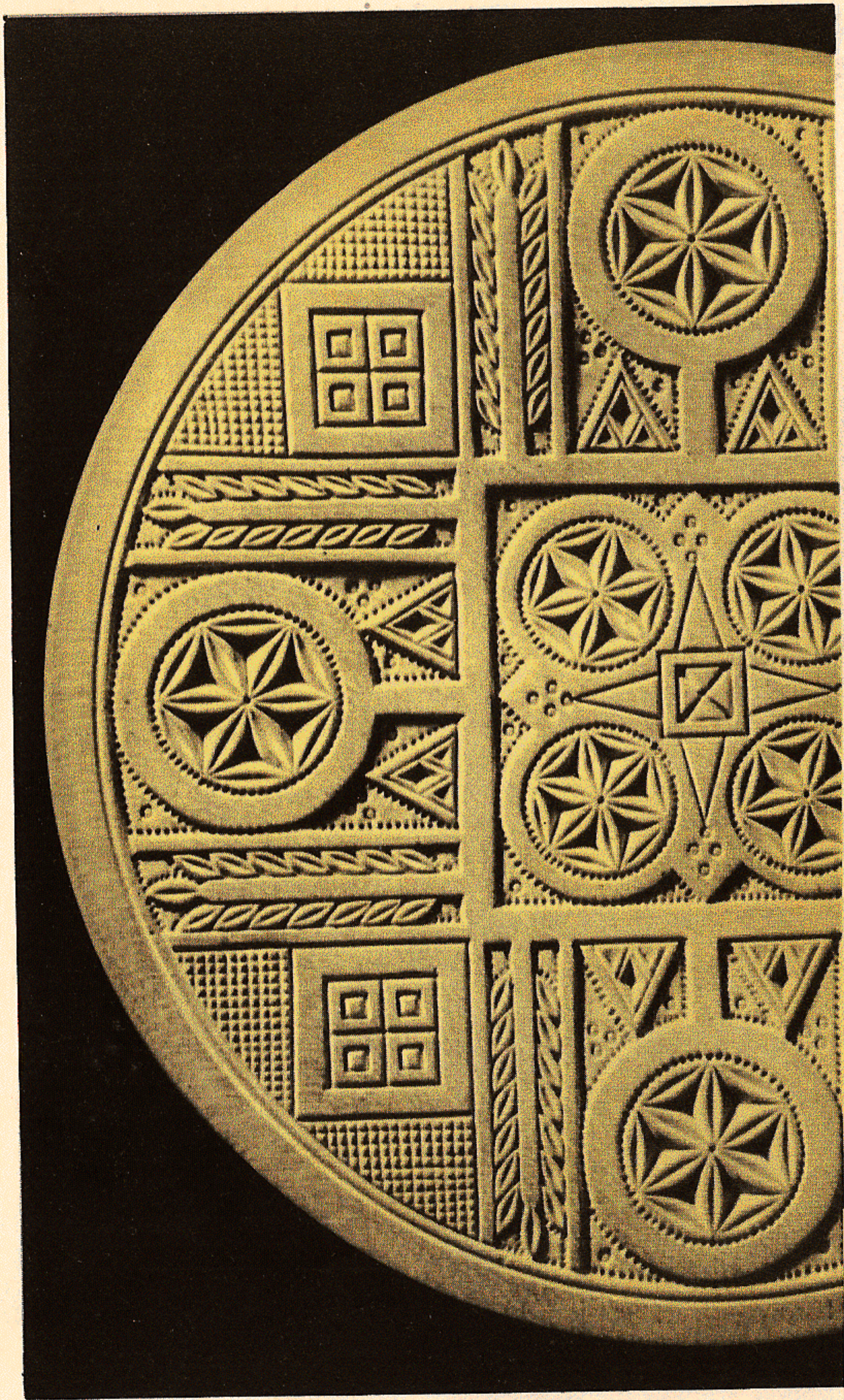
У певних межах змінилася і сфера творчості в народному декоративному мистецтві. Розвиток продуктивних сил, механізація сільського господарства, стирання межі між сільським і міським побутом зробили свою справу. Широке застосування машин витіснило старий сільськогосподарський реманент, речі вжитку. Тепер колгоспникові вже нема потреби самому виготовляти пряжу та полотно чи сукні, майструвати меблі чи купувати гончарний посуд. Легка промисловість виготовляє необхідні предмети побуту, і коли в хаті можна ще побачити цілу виставку розписаного гончарного посуду, то це скоріше данина традиції, ніж дійсна практична потреба. Все це веде до того, що центр ваги народного мистецтва зміщується з практичних завдань на декоративні.

Народне мистецтво є результатом дуже складного, багатопланового процесу. В ньому поєднуються такі фактори, як рівень розвитку продуктивних сил у певну епоху, наявність матеріальних ресурсів, історична доля окремих місцевостей,

◀ Традиційні елементи різьбленого орнаменту. Гуцульщина.

Дерев'яна дошка для вибілки. XIX ст.

Сучасна гуцульська дерев'яна тарілка. Юрій Корпанюк. ▶

Декоративне панно «Українські модниці». Лауреат Шевченківської премії Марія Примаченко, 1964 р.

◀ Дерев'яна форма для медяників. ХІХ ст.

◀ Сучасні різьблені миска й ложка з дерева.

Дерев'яна розписана скриня. ХІХ ст.

Декоративне панно «Золоті дні». Г. Собачко-Шостак. 1963 р.

районів, зв'язана з війнами, переселеннями тощо, природне оточення, культурний взаємообмін між народами.

У сучасній картині українського народного мистецтва наочно виступають також природні особливості певних місцевостей. Зовсім не байдуже, де саме живе і творить народний майстер,— чи на Волині — одноманітній рівнині, де сила озер, річок, болот, де свій світ барв і рослин і де в минулому зносини між селами були іноді дуже складними; чи в мальовничих селах лісостепової зони України з її лагідним рельєфом, чергуванням багатих золотих ланів і затишних гаїв; чи в гірських Карпатах з величним силуетом гір, квітучими полонинами, чарівними, струнками смереками і гомінкими гірськими потоками; чи в безкраїх степах півдня України. В кожному разі природне оточення по-різному відбивається на побуті й звичаях людей, по-різному будить творчу уяву, фантазію художника. Особливості місцевого рослинного і тваринного світу, колорит пейзажу по-своєму впливають на характер орнаменту декоративного мистецтва і поєднання фарб.

* * *

Дерев'яна розписна тарілка. XIX ст.

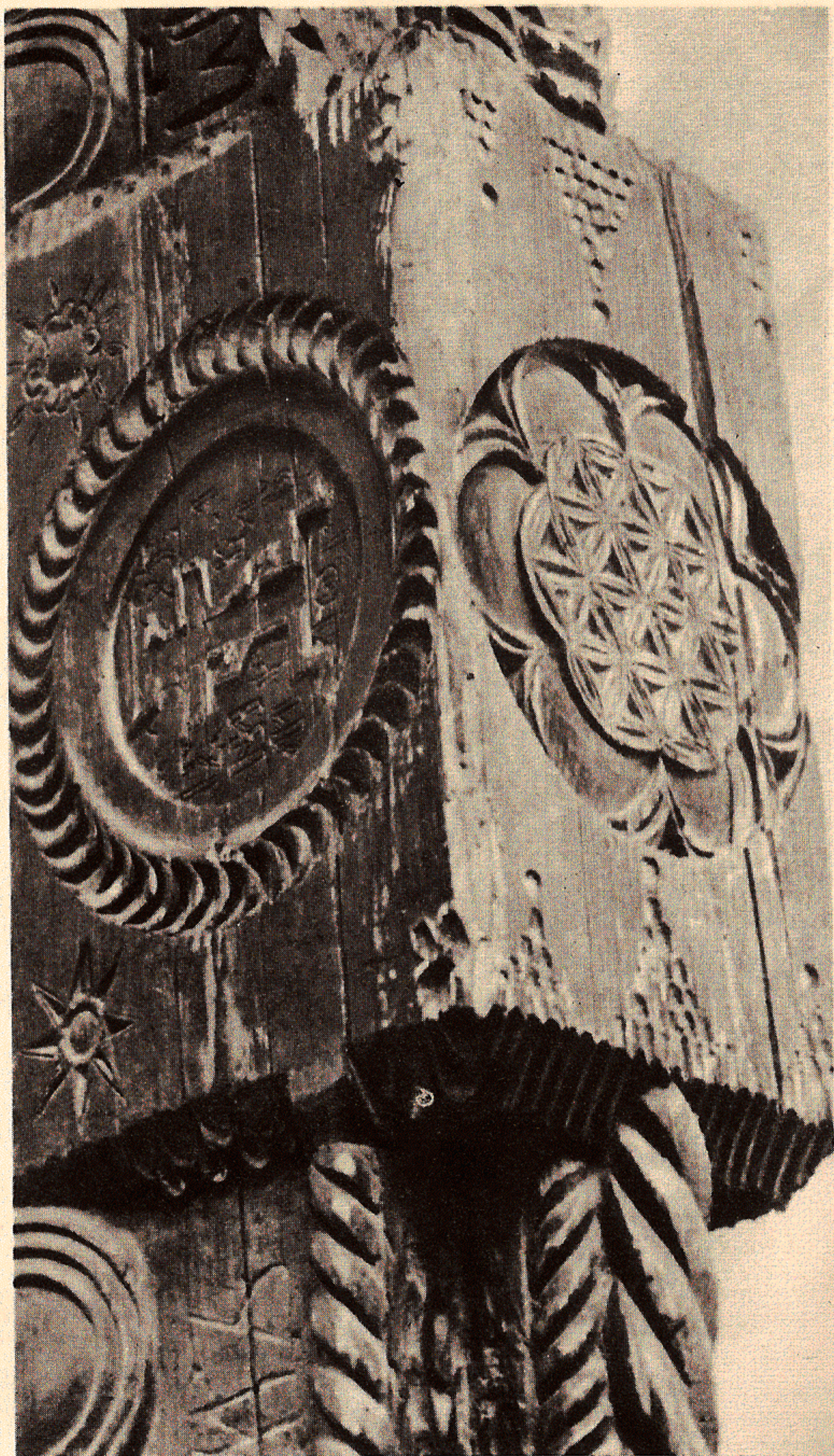
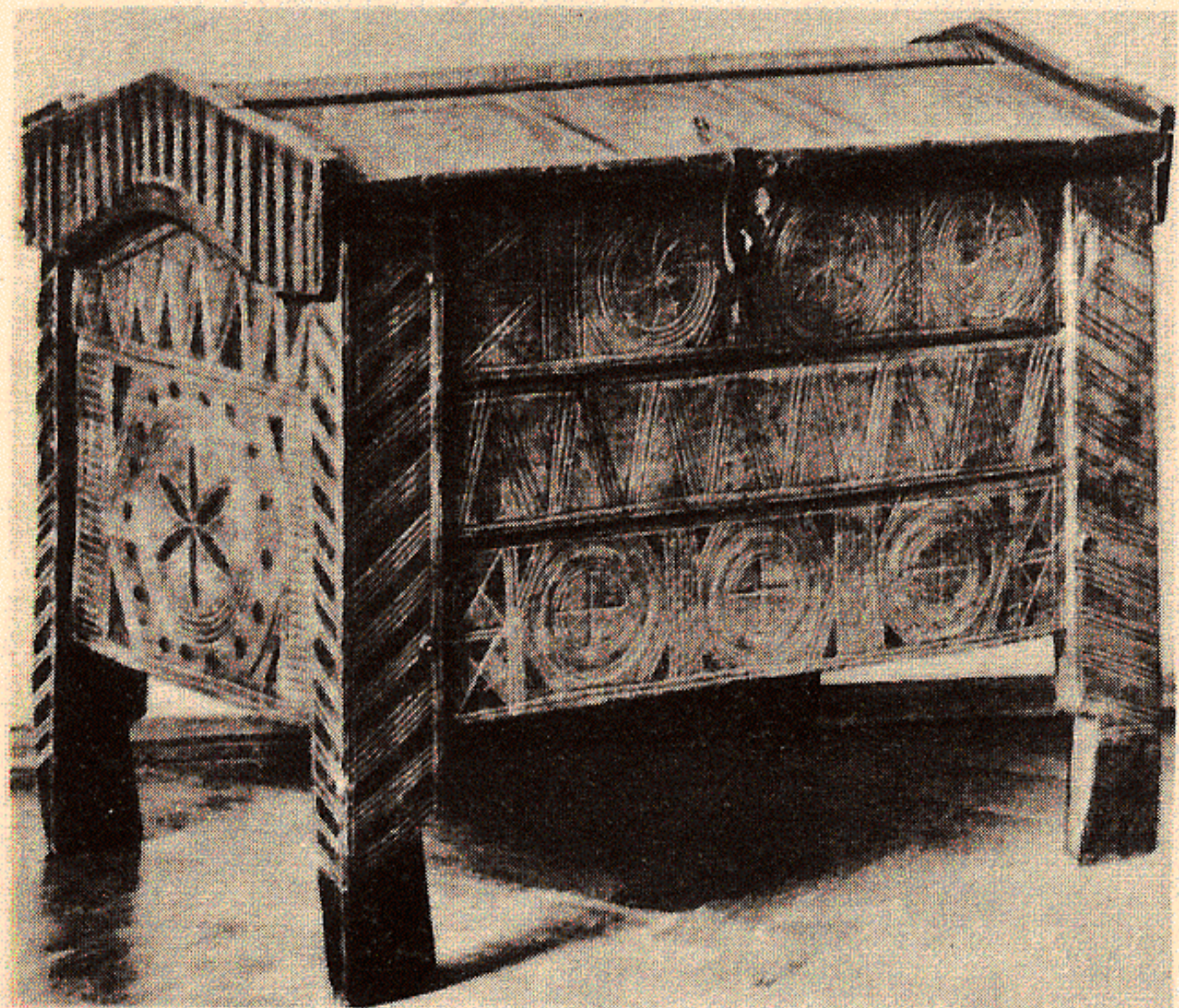
Фрагмент з композиції «Весілля». Надія Білокінь.
Дніпропетровська обл. 1936 р.

Декоративний розпис. «Зелений павич». Заслужений майстер народної творчості УРСР Марфа Тимченко. 1963 р.

Полічка з дерева. ХІХ ст. Дерев'яна скриня. Гуцульщина. ХІХ ст.

◀ Деталь дерев'яного зволока з хати на Запоріжжі. 1739 р.

При врахуванні конкретних локальних особливостей кожного села, області, осередку все ж умовно можна виділити райони поширення споріднених форм народного мистецтва. Це насамперед Придніпров'я, Поділля, Полісся з Волинню та зона Карпат.

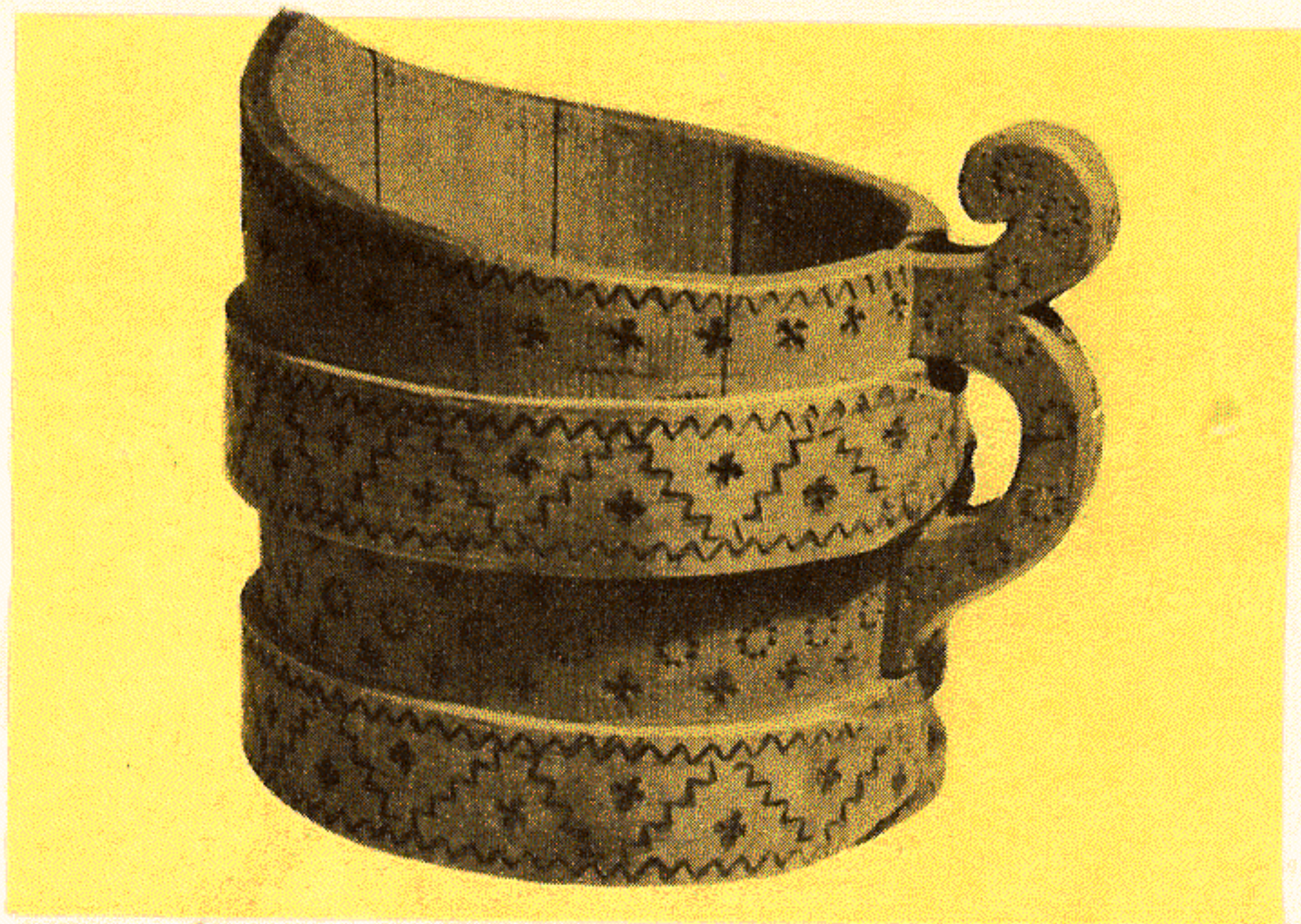
У народному мистецтві Придніпров'я — Київщини, Полтавщини та Чернігівщини — наявні залишки традиційних мотивів (навіть епохи первісного суспільства та феодалізму) і в той же час орнаментальні форми, походження яких відноситься до XVII—XIX століть. Ці мотиви виступають як у чистому вигляді — наприклад, у гончарстві та вишиванні, так і в своєрідному сплаві, в творчій переробці майстрів пізніших часів.

Особливі в цьому відношенні гончарні вироби з села Дибинці на Київщині, з села Ічня на Чернігівщині, Опішня на Полтавщині. Декор дибинецької кераміки — соковиті плавні лінії орнаменту, який рівномірно вкриває поверхню, напрочуд виразно гармонує з округлими лініями, що окреслюють силует посудини. Плавність ліній енергійно підкреслюється оригінальною штриховкою — «гребінкою», що зустрічається лише на Київщині. Художнє гончарство Дибинців — батьківщина класичного українського гончарства, скарбниця його традицій, колиска визначних майстрів.

◀ Деталь різьбленого свічника. Київщина. XIX ст.

Дерев'яна притика для ярма. Харківщина. XIX ст. ▶

Давні традиції гончарних свищиків та іграшок Київщини стали тим ґрунтом, на якому сучасні майстри (серед них видатний кераміст заслужений майстер народної творчості УРСР Омелян Железняк, виходець з Чернігівщини) створили цілу серію статуеток, що вражають граничним лаконізмом форм і водночас переконливою виразністю і декоративністю. У розвитку художньої кераміки Чернігівщини певну роль відіграла високорозвинута кераміка сусідніх областей Росії, вироби якої в минулому у великій кількості привозилися на Чернігівщину. Високими художніми якістьми відомі тканини з села Дігтярі на Чернігівщині, кролевецькі рушники (с. Кролевець на Сумщині). Рушники мають густий, немов аплікація, орнамент крупних форм в один колір, переважно червоний. Засобами ткацтва в них досягнуто виразної монументально-декоративної композиції орнаменту.

Як і рушники, чудовою прикрасою хати є килими Київщини та Полтавщини (с. Решетилівка), характерні своїм витонченого малюнка орнаментом, виконаним по світлому фону.

На Придніпров'ї в збереженні й дальшому розвитку різьблення на дереві

Дерев'яний ківшик. Початок ХХ ст.

Дерев'яна скульптура «Північна фауна» з серії «Загибель «Челюскіна». Яків Халабудний. Полтава. 1935 р.

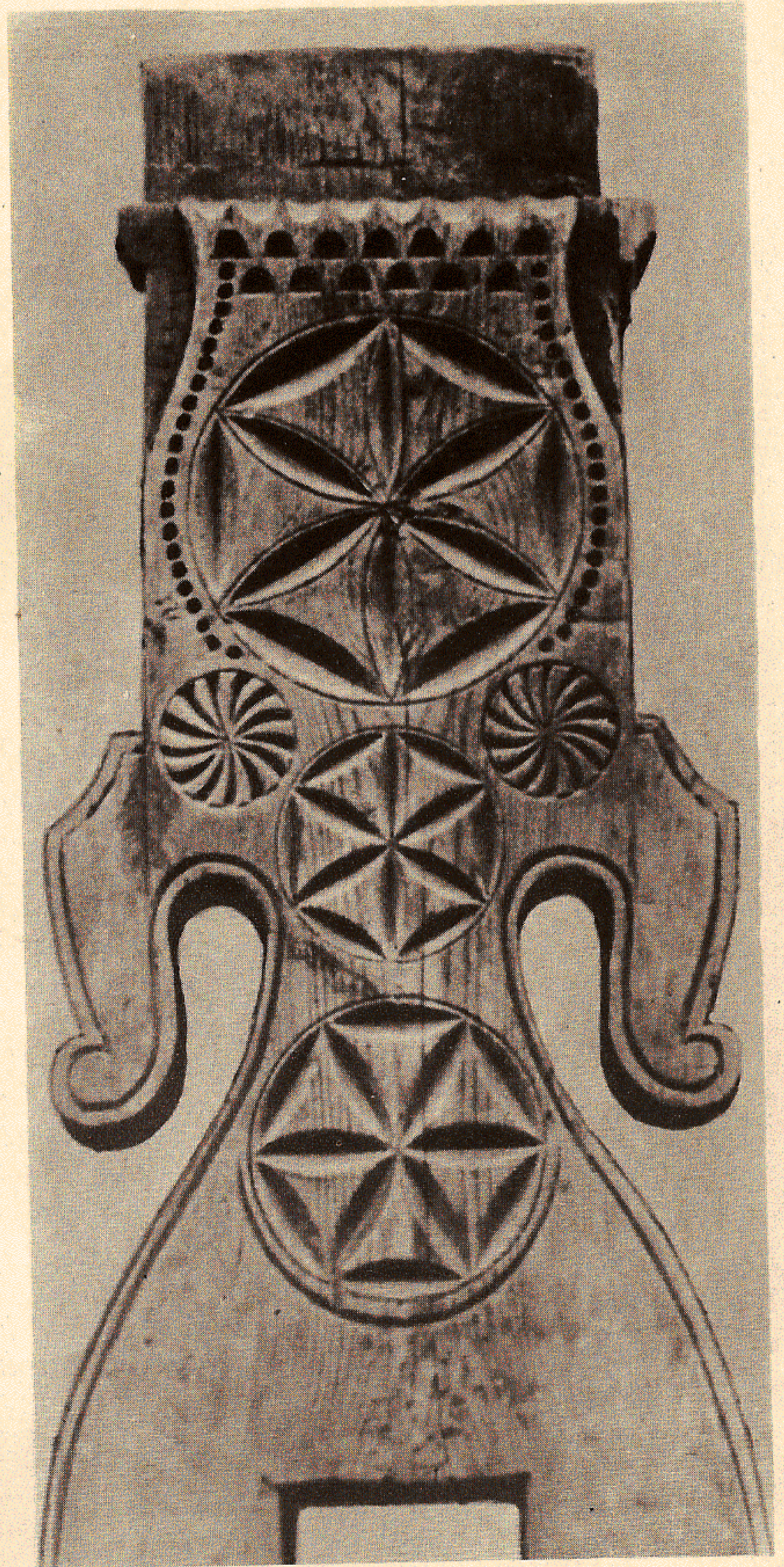
Верх дерев'яного стовпа під кіш вітряка. Чернігівщина. ХІХ ст.

Барельєф на дереві «Гуралі». Антон Фігель. Тернопільська обл. 1951 р.

Скринька «Ведмежатко». Василь Гарбуз. Полтава. 1948 р.

СІА
НАТРУСКА
СЕРГѢА ЗАЙЧЕНО
КОЗАКА ПОЛКЪ
МІРГОРОДСКОГО СОТНІ
ШМЕЛНИЦКОЙ
ГОДЯЩ
МА

Рогові порохівниці. Полтавщина.
XVIII ст.

НАТРУСКА
СЕРГѢА ЗАЙЧЕНІО
КОЗАКА ПОЛКЪ
МІРГОРОДСКОГО СОТНІА
ШМЕЛНИЦКОИ
ГО АХЯЩ МА

Рогові порохівниці. Полтавщина,
XVIII ст.

найбільш високого рівня досягла Полтавщина. В довоєнний час тут жили і працювали відомі майстри різьбярства — Василь Гарбуз та Яків Халабудний. Стримані, глибоко продумані форми і різьблені прикраси меблів та дрібних хатніх речей, виконаних цими майстрами, позначено оригінальністю видумки, тонким художнім смаком.

П о л і с с я не багате на яскраві, соковиті барви. Очевидним тут є вплив тьмяного, тінявого колориту лісу — основного ландшафту цього району. В минулому маленькі, бідні хати за дуже рідким винятком не мали різьблених чи мальованих прикрас. Традиційний одяг поліщуків теж більш скромний, не такий барвистий, як на Київщині, Поділлі чи в Галичині. Гарні поліські килими в більшості мають суворий темний фон з квітками по ньому. На П о д і л л і провідними видами є кераміка і тканина. Декоративна оздоба виробів — чітко окреслений густий орнамент темних кольорів. Це відома вишивка з с. Клембівка та подільські килими (переважно з геометричним орнаментом), а також керамічні вироби з Зінькова, Адамівки, Бубнівки, Смотрича, розписані орнаментом, квітами і виноградом, на яскраво-червоному тлі. Великий творчий досвід подільських гончарів сприяв розквіту таланту Івана Гон-

Фрагмент килима за малюнком народної художниці УРСР О. Кувльчицької.

Килимарниця за роботою. с. Решетилівка
Полтавської області.

Зразок сучасного рушника. Київщина.

Тематичний килим «Тарас Шевченко» за композицією І. та М. Литовченків. 1961 р.

здавна є Пістинь, Косів, Космач. Керамічний посуд оригінальних форм теж має світле тло з орнаментами такого ж стилю, як на кахлях; з декоративного боку дуже цікавими є вироби майстрів сім'ї Цвілик (Косів).

Різьблення на дереві здебільшого не рельєфне, плоске з суто геометричним орнаментом, часто з оздобою кольоровим деревом, металом, бісером, у чому гуцули показали себе неперевершеними майстрами; і зараз у Косові працюють брати Семен та Юрій із відомої династії Корпанюків, Василь Девдюк, Михайло Кіщук та інші.

Багату кольорами гаму гуцульського декоративного мистецтва доповнюють пухнасті, м'яких тонів світлі або сірі ліжники, смугасті верети та барвисті килими з геометричним орнаментом тонкого малюнка, характерні високими мистецькими якістьми.

У селах Закарпаття нині зведено і будується чимало нових хат, в оздобі яких вміло застосовуються елементи різьбленого орнаменту.

Серед інших областей на заході республіки найбільшого розвитку дістало народне мистецтво Львівщини. Тут працює відома килимарня в с. Глинянах, а також керамічні, різьбярські та вишивальні майстерні. Особливо оригінальною з боку форми і декору є кераміка с. Яворова.

У відродженні цікавого народного декоративного мистецтва — гутного скла — чимала заслуга львов'янина Мечислава Павловського, твори якого завжди викликають великий інтерес. Слід відмітити, що група сучасних художників-різьбярів Львівщини та Закарпаття (наприклад, брати Одрехівські, Андрій Сухорський, Антон Фігель, Іван Барна) у своїх статуарних роботах йдуть шляхом зближення з професійною скульптурою.

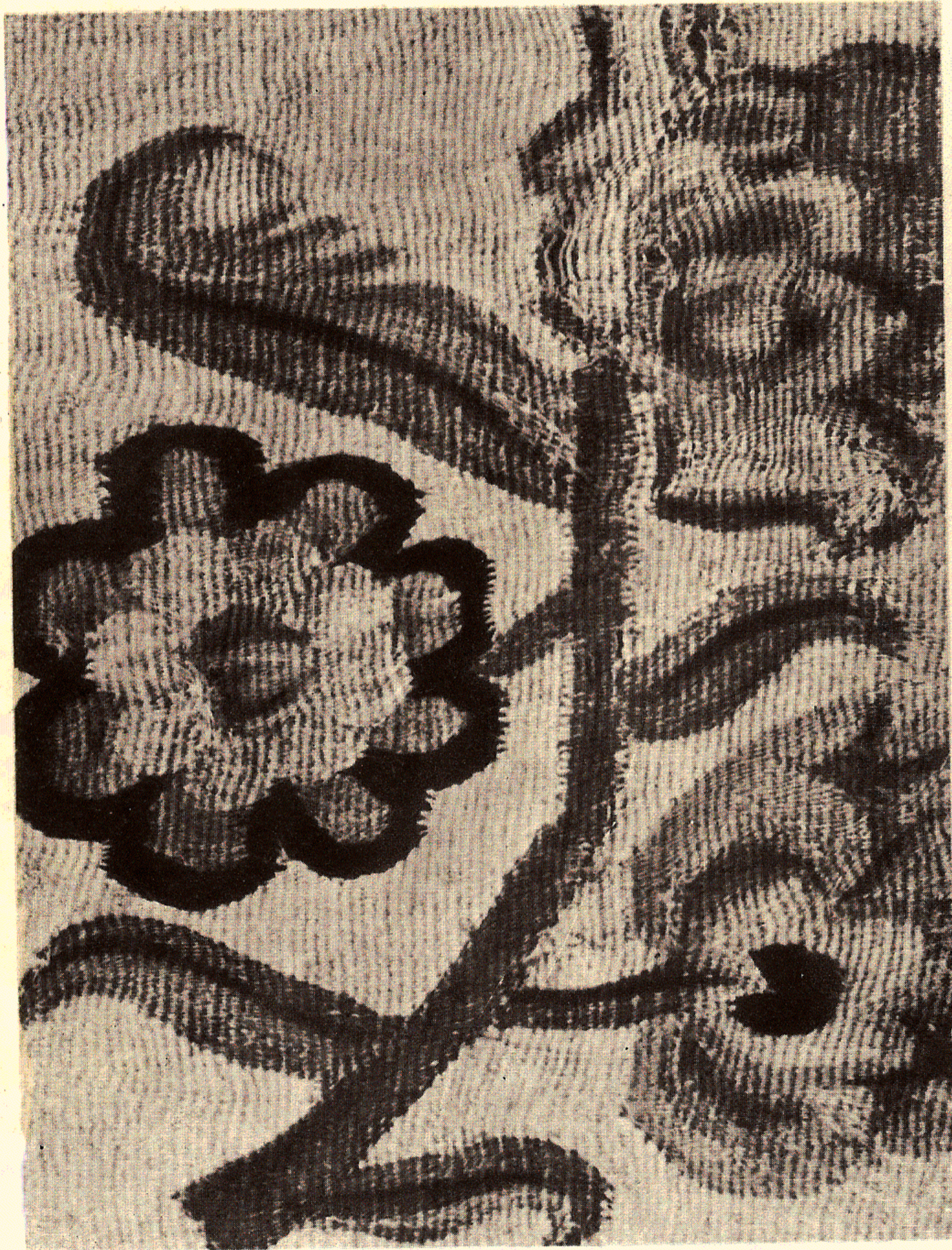
Місцеві риси українського народного мистецтва, про які йшла мова, збагачують його, роблять його різноманітним, неповторним. У кращих творах вражає глибоке відчуття краси рідної землі, відображеної в творах засобами й мовою декоративного мистецтва, впадає в око тонке чуття матеріалу, його пластичних чи кольорових особливостей. На різних зарубіжних виставках (Прага, Відень, Берлін, Париж, Лондон) українське народне декоративне мистецтво завше викликало великий інтерес і повагу.

Великим успіхом користувались самобутні твори українських народних майстрів під час їх експонування на Першій декаді української літератури і мистецтва 1936 р. в Москві. Чудові витвори умільців України прикрасили радянську експозицію на Всесвітній виставці «Експо-67» у Монреалі.

* * *

Фрагменти плахт Чернігівщини і Полтавщини.
XIX ст.

Сучасне народне декоративне мистецтво посідає значне місце в культурному житті. Піклування партії і держави про розквіт творчості народу все глибше впливає на стан справ у цій важливій галузі національної культури. Зростає число народних майстрів, виявляються талановиті молоді митці. Зараз художніми промислами об'єднано 20 000 майстрів. Як заохочення, урядом Української РСР встановлено почесні звання для найталановитіших. Це звання присвоєне вже 30 народним митцям. Кращі роботи широко експонуються на міжнародних, всесоюзних та республіканських виставках, закуповуються Художнім фондом республіки, музеями, іншими установами. Найбільш цінні творчі осередки перетворилися на цілі школи народного мистецтва, які наполегливо ведуть пошуки нових форм застосування своєї праці. Відкрито також спеціальні учбові заклади. Народні майстри відчують дедалі зростаючу допомогу.

Творчість народних майстрів усе повніше використовується в наш час. За останні десятиріччя в громадських і житлових будинках, в обладнанні приміщень, одягу і т. ін. бачимо прагнення досягти виразності за рахунок елементів народного декору, глибоко національного за формою.

Так, зараз у кераміці значно поширюється виготовлення декоративних виробів — баранців, іграшок, фляг, настінних тарілок, які є гідною окрасою сучасного побуту. Художня кераміка, що знаходить застосування в нашій сучасній

Фрагмент килима. Полтавщина. XIX ст.

Фрагмент тематично-декоративного килима «Сльози». XIX ст.

архітектурі — монументально-декоративних панно, предметах інтер'єра, часто своїм корінням має народні орнаменти. В дерев'яному різьбленні бачимо схожу тенденцію розвитку в бік декоративних виробів.

Цікавим є сьогоднішній розвиток мистецтва декоративних розписів, які поширені в білених хатах майже всього півдня України. Створилася також нова галузь цих розписів — орнаментальні малюнки на папері.

Усе частіше народних майстрів залучають до участі у вирішенні комплексних художньо-архітектурних завдань. Ще частіше їхні твори стають поштовхом для творчості художників-професіоналів.

Пошлемось на такі явища в сучасному мистецькому житті, як серія килимів народної художниці УРСР лауреата Шевченківської премії Олени Кульчицької, виконаних у сучасних формах, але композиційно побудованих і орнаментованих у дусі кращих традицій українського народного мистецтва; або монументально-декоративне панно в Палаці піонерів і школярів у Києві за малюнками і конструкцією художників Ади Рибачук і Володимира Мельниченка, виконане з глибоким розумінням специфічних особливостей народного декоративного живопису; або декоративна тканина Дарницького шовкового комбінату в Києві, де з тактом запроваджено силуети народної керамічної іграшки; або вироби з

◀ Фрагменти вишивок.

Вишивка XVIII ст. Вишивки XIX ст. Полтавщина. ▶

гутного скла львівського майстра Мечислава Павлівського; або серія художніх виробів, виготовлених Київським заводом художнього скла до ювілею Т. Г. Шевченка, дерев'яна стелла на тему «О. Довбуш» ужгородського майстра Івана Барна і т. д.

Співдружність народних майстрів і художників-професіоналів сприяла створенню нового виду килимів — тематичних. Міцні творчі контакти існують між народними майстрами і художниками фабрик, які виготовляють посуд, сувеніри тощо.

Подібних прикладів чимало і в практиці інших республік Радянського Союзу, особливо республік Прибалтики. Багато цікавого є і в досвіді братніх соціалістичних країн, в першу чергу Польщі й Чехословаччини.

Наш час є свідком бурхливого зростання популярності народного декоративного мистецтва. В епоху механізованого масового виробництва та стандартизації справжній твір народного майстра здобуває цінність саме тим, що він зроблений в індивідуальній, неповторній манері, несе на собі відбиток творчої особистості народного умільця.

Звідси стає зрозумілим потяг як до результатів праці народних митців, так і до самої творчості. Поширюється і за-

Фрагмент сучасного ліжника.

Вибійка. Львівщина. XIX ст. ►

Зразки сучасних гуцульських писанок. ►►

хоплення колекціонуванням. Чимало знаходиться і бажаючих власними руками робити речі, стилізовані під відомі вже твори.

На плідному ґрунті соціалістичного реалізму успішно розвивається українське радянське мистецтво. В одному ряду з художниками-професіоналами творять і народні майстри.

Ми залюбки відвідуємо виставки народного мистецтва, де бачимо створене сучасними народними майстрами — прямими продовжувачами традицій національ-

Оформлення за народними мотивами інтер'єра Палацу піонерів у Києві. Ада Рибачук, Володимир Мельниченко.

ної культури. В окремих експозиціях, а також у постійних зібраннях — Київському музеї народного декоративного мистецтва, Львівському музеї етнографії і художнього промислу та інших — зосереджено багатющі скарби з надбання, нагромадженого народом протягом століть.

Це справді національні багатства, що відбивають безсмертний животворний талант народу, його невмирущий потяг до прекрасного, життєдайну силу творчості.

Оформлення громадського інтер'єра орнаментальними тарілками, створеними за мотивами народного декору. Київ, ресторан «Дніпро».

На обкладинці:

Тематичний килим «Радянська Україна», виготовлений майстрами с. Дігтярі на Чернігівщині.

7С03
Н30

НАРОДНОЕ ИСКУССТВО.

[Из комплекта «Украина»]

(На украинском языке)

Видавництво «МИСТЕЦТВО»
Київ, вул. Свердлова, 19.

Автор-упорядник П. Г. Юрченко.
Фотографії Б. О. Мінделя, І. О. Кропівницького, А. Б. Фрідлянда.
Макет і художнє оформлення Б. Л. Туліна і М. Н. Гроха.
Редактор А. О. Шустер. Художній редактор А. Л. Нарінська. Технічний редактор В. С. Пулер. Коректор О. М. Лютік.

БФ 07055. Зам. № 178. Здано на виробництво 1/III 1967 р. Підписано до друку 15/IX 1967 р. Формат 84×108¹/₁₆. Фіз. друк. арк. 3. Умов. друк. арк. 4,92. Облік.-вид. арк. 5. Тираж 30 000. Ціна 37 коп.

Фабрика кольорового друку Комітету по пресі при Раді Міністрів УРСР. Київ, вул. Довженка, 3.

8—1—1
1967